

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี

นายชินวัฒน์ เกียรติสันติกุล¹ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขมมารี รักษ์ชูชีพ²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ จำนวน 240 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent Sample t-test, One-way ANOVA และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference) และทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรีมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านงาน ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์การ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน และระดับความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ระดับเงินเดือนที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรีในมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

คำสำคัญ: ความพึงพอใจในการทำงาน เทศบาลนครนนทบุรี

FACTORS AFFECTING EMPLOYEE JOB SATISFACTION AT NONTHABURI MUNICIPALITY

Mr.Chainnawat Kiatsantikul and Assistant Professor Dr.Khemaree Rugchoochip

ABSTRACT

The objectives of the study were to investigate the factors that affected the job satisfaction, to examine the factor levels that affected the job satisfaction, and to explore the correlation between the factors that affected the job satisfaction of the employees at Nonthaburi Municipality. The sample of the study consisted of 240 employees of Nonthaburi Municipality, and the data were collected through the use of questionnaires. The statistics used for the data analysis comprised Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, Independent Samples t-test, One-way ANOVA, Least Significant Difference (LSD), and Pearson Correlation Coefficient.

The results demonstrated that the respondents' opinions toward the overall factors that affected the job satisfaction was found at a high level, and could be ranked as follows, individual factor, job factor, peers and organization factor, and physical environment at workplace factor. It was found that the overall job satisfaction level was at a moderate level. Moreover, the employees with different gender, age, level of education, work experience, monthly income had no differences in the job satisfaction. The environment factor showed a high positive correlation with the job satisfaction of the employees of Nonthaburi Municipality at 0.01 level of significance.

Keywords: job satisfaction, Nonthaburi Municipality

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

² อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทนำ (Introduction)

หน่วยงานราชการคือองค์กรหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาประเทศและดูแลความเป็นอยู่ของประชาชน ภายใต้การกำหนดแนวทางการบริหารงานโดยรัฐบาลและมีเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ทั้งนี้ภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานราชการนั้นได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนเพื่อการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการนำมาใช้ซึ่งงบประมาณแผ่นดินอันมีที่มาจากเงินภาษีอากรของประชาชนในประเทศเป็นหลักข้าราชการคือบุคลากรหลักของหน่วยงานราชการที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมีความมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุซึ่งเป้าหมายของแต่ละหน่วยงานราชการข้าราชการเป็นฝ่ายปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสกับประชาชนและผลของการปฏิบัติหน้าที่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนรัฐบาลจะประสบความสำเร็จในการนำพาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้หรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือการได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและประชาชนจะให้การสนับสนุนรัฐบาลหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่สำคัญคือความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่และผลการดำเนินงานของหน่วยงานราชการดังนั้นจึงถือได้ว่าข้าราชการเป็นตัวแทนของรัฐบาลที่เข้าไปติดต่อสื่อสารโดยตรงกับประชาชนและมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมานี้การทำให้บุคลากรของหน่วยงานราชการมีความพึงพอใจในการทำงาน ตลอดจนสร้างจิตสำนึกที่ดีในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้อย่างสำเร็จลุล่วง นอกจากนี้ข้าราชการที่ดีต้องมีความเข้าใจในความรู้สึกของประชาชนตลอดจนรู้จักที่จะสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่างๆเพราะแม้ว่าข้าราชการจะปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเทอย่างเต็มความรู้ความสามารถเพียงใดแต่ถ้าหากไม่สามารถทำให้ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานราชการนั้นๆเป็นไปได้ด้วยดีแล้ว การปฏิบัติราชการให้ประสบความสำเร็จย่อมเป็นไปได้ยากและขาดซึ่งความร่วมมือจากประชาชน และหากบุคลากรขาดความพึงพอใจในการทำงานด้วยแล้วนั้น ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเหล่านั้นก็จะขาดความกระตือรือร้น ปฏิบัติงานเฉื่อยชา เข้าขามเย็นขามซึ่งจะไม่สามารถทำให้หน่วยงานราชการนั้นสามารถบรรลุผลสำเร็จในการทำงานได้

ดังนั้นการทราบความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรของเทศบาลนครนนทบุรี จึงเป็นประโยชน์ที่จะนำไปปรับปรุงการทำงานของบุคลากรดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงเป็นการสมควรที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรของเทศบาลนครนนทบุรี

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาปัจจัยความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี
2. ศึกษาระดับของปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานกับความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร เทศบาลนครนนทบุรี

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร เทศบาลนครนนทบุรี
2. ทราบถึงระดับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร เทศบาลนครนนทบุรี
3. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพึงพอใจกับความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี
4. สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงเพื่อสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหาด้านการวิจัย ศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร เทศบาลนครนนทบุรี
 - 1.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ระดับเงินเดือน และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านงาน ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กร สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงานมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

1.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย ความพึงพอใจในการทำงาน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในเทศบาลนครนนทบุรี จำนวนทั้งหมด 600 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนด้วยสูตรของ Taro Yamane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550 : 47) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาการทำวิจัย คือ วิจัยตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2555 -มีนาคม 2556

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน ตำแหน่งงาน ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิเคราะห์

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม(Questionnaire)เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 240 คนซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาการทำงาน ระดับเงินเดือน รายได้ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานมีด้วยกัน 4 ด้านรวมเป็นคำถาม 20 ข้อ และมีจำนวนคำถามในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

-ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน 5 ข้อ
-ปัจจัยด้านงาน	จำนวน 5 ข้อ
-ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์การ	จำนวน 5 ข้อ
-สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน	จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน ของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรีจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดคือ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้ตอบได้อย่างอิสระ หรือแสดงความคิดเห็น

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นใช้สถิติค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.900 แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 แหล่ง ได้แก่ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ งานวิจัย และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงานเพื่อใช้ข้อมูลที่ได้ดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามให้บุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 240 ชุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐานโดยการใช้การทดสอบ t-test (Independent Samples t-test) ทดสอบเปรียบเทียบระหว่างค่าเฉลี่ยของ ตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม F-test (ANOVA) ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในงานกับความพึงพอใจในการทำงาน

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล (Results and Discussion)

ผลการวิจัย

ส่วน 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของ บุคลากร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 70.4 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 มีระดับเงินเดือน 15,000-25,000 บาท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยส่วนบุคคล มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 อันดับสองปัจจัยด้านงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 อันดับสาม ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.42

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในการทำงาน

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านมีความพึงพอใจและมีความสุขกับผลการปฏิบัติงานมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 อันดับสองด้านมีความพึงพอใจต่อการกระบวนกรแก้ไขปัญหา และการยุติความขัดแย้งในหน่วยงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 อันดับสาม ผู้บังคับบัญชามีความเป็นกันเองและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 อันดับสี่ พอใจกับเงินเดือนที่ท่านได้รับเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 และมีความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อม ที่เหมาะแก่การทำงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.97

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี ที่แตกต่างกัน

1.1 เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานแต่ละด้านที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.3 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.4 ระยะเวลาการทำงานที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.5 ระดับเงินเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยความพึงพอใจมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร เทศบาลนครนนทบุรี

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรีซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ปัจจัยด้านงานไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรีซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กรไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรีซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.4 สภาพแวดล้อมทางกายภาพมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรีซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

สรุปสมมติฐาน

ลำดับที่	สมมติฐาน	สถิติที่ใช้	Sig.	ผลการทดสอบ
1.1	เพศของพนักงานที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกัน	Independent Sample t-test	0.364	ปฏิเสธ
1.2	อายุของพนักงานที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกัน	One way ANOVA	0.767	ปฏิเสธ
1.3	ระดับการศึกษาของพนักงานที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกัน	One way ANOVA	0.244	ปฏิเสธ
1.4	ระยะเวลาในการทำงานของพนักงานที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกัน	One way ANOVA	0.601	ปฏิเสธ
1.5	ระดับเงินเดือนของพนักงานที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกัน	One way ANOVA	0.985	ปฏิเสธ
2.1	ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการทำงาน	Correlation	0.820	ปฏิเสธ
2.2	ปัจจัยด้านงานมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการทำงาน	Correlation	0.827	ปฏิเสธ
2.3	ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กรมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการทำงาน	Correlation	0.676	ปฏิเสธ
2.4	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการทำงาน	Correlation	0.000**	ยอมรับ

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาล นครนนทบุรี จากการวิเคราะห์ผลของข้อมูลสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน ระดับเงินเดือน ของบุคลากรเทศบาล นครนนทบุรีที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาขอเสนออภิปรายว่า การที่ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน ระดับเงินเดือน ของบุคลากรเทศบาล นครนนทบุรีที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในเทศบาลนครนนทบุรี มีกฎระเบียบข้อบังคับเดียวกันในการทำงานของทุกคน จึงมีความรู้สึกพึงพอใจที่ไม่ต่างกัน ซึ่งทางด้าน เพศ สอดคล้องกับ ชาลส์ เอ็น. วีเวอร์ (Charles N.Weaver) ได้รายงานถึงความแตกต่างเรื่องเพศในเรื่องความพึงพอใจในงานไว้ว่า ได้มีการศึกษาวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากคนอเมริกัน และพบว่า โดยทั่วไปจะไม่ปรากฏความแตกต่างที่สำคัญในเรื่องความพึงพอใจ เพราะผู้ชายและผู้หญิงต่างก็ได้รับผลกระทบไม่แตกต่างกันจากตัวแปรต่าง ๆ เช่น ค่าจ้างเงินเดือน เกียรติภูมิในงานหรือการควบคุมบังคับบัญชาที่ได้รับ นั่นคือผู้หญิงที่มีเงินเดือนสูง ทำงานที่มีเกียรติ จะมีความพึงพอใจในงานสูงมากเหมือนกับผู้ชายที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่ทำนองเดียวกัน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาล นครนนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถจำแนกได้ออกเป็น 4 ด้านดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร เทศบาล นครนนทบุรี มีความพึงพอใจในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ความสามารถ ความต้องการ อายุงาน และบุคลิกภาพ ทางด้านความสามารถ ถ้าพนักงานมีความรู้ความสามารถสูง และความสามารถที่มีอยู่นั้นสอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติก็จะเป็นผลทำให้มีความพึงพอใจในการทำงานสูงเมื่อพนักงานมีทักษะที่สูงขึ้นมีความเข้าใจในงานของตนเองมากขึ้นก็จะทำให้งานประสบความสำเร็จเพื่อรักษาและเพิ่มระดับความพึงพอใจของพนักงาน และควรรักษาความพึงพอใจให้อยู่ในระดับมากอยู่เสมอเพราะ จะทำให้พนักงานทำงานได้อย่างมีความสุขและสามารถทำงานออกมาได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับตัวกำหนดความพึงพอใจในงานของในด้านระดับอาชีพ สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ (2542) คนงานที่ใช้ความชำนาญก็มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจมากกว่าคนงานที่ใช้กึ่งแรงงานกึ่งความชำนาญ รวมถึงคนที่ไม่มีควาชำนาญ ทางด้านความต้องการ ถ้ามีความต้องการในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ และมีความต้องการที่จะยกย่องชมเชยก็จะมีมีความพึงพอใจในงานสูง ถ้างานที่ทำนั้นมีการตอบสนองลักษณะดังกล่าวตลอดจน ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงานสูงก็จะทำให้ความพึงพอใจในการทำงานสูง สอดคล้องกับ ตัวกำหนดความพึงพอใจในงานของในด้านระดับอาชีพ สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ (2542) ผู้มีระดับอาชีพสูงมักจะมีมีความพึงพอใจในงานของเขา เขามักจะได้ค่าจ้างและสภาพการทำงานที่ดีกว่า และงานของเขาก็มีเกียรติและเขาต้องใช้ความสามารถอย่างเต็มที่เหล่านี้ล้วนเป็นเหตุทำให้เขามีความพึงพอใจมากขึ้นทางด้านอายุงาน ถ้าพนักงานอายุงานและอายุตัวสูง มักจะมีความรู้ประสบการณ์ ตลอดจนตำแหน่งที่สูงจึงทำให้มีความพึงพอใจสูง สอดคล้องกับ ตัวกำหนดความพึงพอใจในงานของในด้านอายุ สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ (2542) เมื่อผู้ปฏิบัติงานมีอายุมากขึ้น ตำแหน่งหน้าที่การงานมักสูงตามไปด้วย ดังนั้นเขาจึงมีแนวโน้มที่จะพอใจงานของเขามากขึ้น ซึ่งก็มีเหตุผลหลายประการประกอบอีก เช่น ความคาดหวังในระดับต่ำ และการปรับตัวกับสภาวะการณ์ได้ดีขึ้น

ปัจจัยด้านงานมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร เทศบาล นครนนทบุรี มีความพึงพอใจในระดับมาก ปัจจัยด้านงาน เป็นลักษณะทั่วไปของงานเช่น ขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมายชัดเจน มีความท้าทายที่หลากหลาย และมีความเป็นอิสระ จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจสูง การมอบหมายงานให้เหมาะสมกับเวลาในการปฏิบัติของพนักงาน และความหลากหลายของงานเป็นการท้าทายความสามารถทำให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นเพิ่มขึ้น และการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร จะทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปริญญา สัตยธรรม (2550) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา : บริษัทวายเอชเอสอินเตอร์เนชั่นแนลจำกัด ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจลักษณะงานที่ทำอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ ฐปทอม (2550) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรีผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ความรับผิดชอบความสำเร็จในการทำงาน ลักษณะงาน การยอมรับนับถือนโยบายและการบริหารงานในหน่วยงานการปกครองบังคับบัญชาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความเจริญก้าวหน้าและสภาพของการทำงาน ส่วนความพึงพอใจ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประพาพรศรี ลัมสุคนธ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่

ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรทางบัญชี :กรณีศึกษา บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านลักษณะงานส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรทางบัญชีเครือเจริญโภคภัณฑ์

ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์การ มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาล นครนนทบุรี มีความพึงพอใจในระดับมาก ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์การ ประกอบด้วยเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาค่าตอบแทนและผลประโยชน์ โอกาสในการก้าวหน้าโครงสร้างและองค์การ นโยบายและกฎระเบียบ การที่ปัจจัยด้านกลุ่มองค์การมีผลในระดับมากอาจเกิดจากการที่ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และผู้บังคับบัญชาที่รับฟังความคิดเห็นและให้คำปรึกษา หรือโอกาสก้าวหน้าของบุคลากรมีผลต่อความพึงพอใจ มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมณฑนา เสนาธรรม (2545) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดลำปาง ผลจากการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ตำแหน่งหน้าที่ในหน่วยงานมีผลกับความพึงพอใจในระดับมาก และปริญญา สัตยธรรม (2550) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา : บริษัทวายเอชเอสอินเตอร์เนชั่นแนลจำกัด ผลจากการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมากความพึงพอใจต่อเพื่อนร่วมงานและต่อความมั่นคงในการทำงานอยู่ในระดับมากเช่นกันมีความสอดคล้องกับ Blumm และ Naylor ได้ให้คำนิยามความพึงพอใจในการทำงานว่า ทัศนคติของพนักงานโดยรวมซึ่งมาจาก 3 ด้าน คือ ปัจจัยเกี่ยวข้องกับงาน เช่น ผลตอบแทน การควบคุมดูแลสภาพการทำงาน โอกาสก้าวหน้า เป็นต้น

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงานมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาล นครนนทบุรี มีความพึงพอใจในระดับมาก สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ประกอบด้วย การจัดสถานที่ทำงาน อุณหภูมิ แสง เสียง จะช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน ช่วยส่งเสริมการติดต่อสื่อสาร และการประสานงานในองค์การเนื่องจากการที่มีบรรยากาศในการทำงานที่ดีจึงสามารถกระตุ้นให้บุคลากรตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่และผลงานออกมาดีและการที่มีอุปกรณ์ทันสมัยและครบครันก็ช่วยให้เกิดความพึงพอใจได้ มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประจวบ รูปหอม (2550) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ความรับผิดชอบ ความสำเร็จในการทำงาน ลักษณะงาน การยอมรับนับถือ นโยบายและการบริหารงานในหน่วยงาน การปกครองบังคับบัญชาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความเจริญก้าวหน้า และสภาพของการทำงาน และสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ประพาฬศรี ลิมสุคนธ์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรทางบัญชี : กรณีศึกษา บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรทางบัญชีเครือเจริญโภคภัณฑ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา สัตยธรรม (2550) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา : บริษัทวายเอชเอสอินเตอร์เนชั่นแนลจำกัดผลจากการวิจัยพบว่าความพึงพอใจต่อสภาพการทำงานอยู่ในระดับมาก

3. ความพึงพอใจในการทำงานโดยรวมของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลางโดยมีความพึงพอใจในด้านมีความสุขกับผลการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจในการยุติความขัดแย้งและแก้ไขปัญหาในหน่วยงาน ผู้บังคับบัญชามีความเป็นกันเองและรับฟังข้อคิดเห็น พอใจกับเงินเดือนที่ได้รับ และมีความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งการที่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางอาจเกิดจากการที่บุคลากรยังไม่พอใจกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในที่ทำงานยังขาดความเหมาะสม มีที่พักผ่อนไม่เพียงพอ และขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ครบครัน ทันสมัย หรือเกิดจากการที่ผลตอบแทนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มณฑนา เสนาธรรม (2545) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดลำปาง ผลจากการวิจัยพบว่าพนักงานมีความพึงพอใจในการทำงานต่อปัจจัยจูงใจ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางได้แก่เงินเดือนและสวัสดิการ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพาฬศรี ลิมสุคนธ์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรทางบัญชี : กรณีศึกษา บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรทางบัญชีเครือเจริญโภคภัณฑ์ได้แก่ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพึงพอใจกับความพึงพอใจในการทำงานมีด้วยกัน 4 ด้าน ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านงาน ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กรและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม จากการหาค่าความสัมพันธ์ ทางสถิติ ยอมรับสมมติฐานด้านปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานอาจเนื่องมาจากการที่บุคลากรได้ทำงานในสภาพที่

เหมาะสมเอื้ออำนวยในการทำงานทำให้เกิดการทำงานอย่างมีความสุข และงานออกมามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพาฬศรี ลิมสุคนธ์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรทางบัญชี : กรณีศึกษา บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรทางบัญชีเครือเจริญโภคภัณฑ์ได้แก่ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ทางด้านปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี

ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์การมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาล นครนนทบุรี ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์การอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะว่า ผู้บังคับบัญชาควรให้คำแนะนำกับลูกน้องให้มากขึ้น และจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับพนักงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงานมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาล นครนนทบุรี ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงานอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนะว่า ควรเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ให้มีความทันสมัย และเพียงพอเหมาะสม และเพิ่มสถานที่พักผ่อนให้กับบุคลากร เพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานและความพึงพอใจให้กับบุคลากร

2. ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความพึงพอใจในการทำงานนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะว่าควรปรับปรุงทางด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงานให้เหมาะสมแก่การทำงาน และปรับอัตราเงินเดือนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถกับบุคลากร และผู้บังคับบัญชาควรเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานให้มากขึ้น และรับฟังความคิดเห็นหรือให้คำปรึกษากับลูกน้องเพื่อให้เกิดการร่วมมือและสร้างควมไว้วางใจในการทำงาน และปรับปรุงการแก้ไขปัญหาและยุติความขัดแย้งในหน่วยงานเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การทำงานและมีความสุขกับงานก็จะเกิดความพึงพอใจในงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยในด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานเพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างความพึงพอใจในการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและการจูงใจ
3. ควรทำวิจัยในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานสายอื่น ๆ เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนาองค์การให้ดีขึ้น

บทสรุป (Conclusion)

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี สามารถสรุปได้ว่าบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ปัจจัยอันดับ 1 คือปัจจัยส่วนบุคคล ระดับรองลงมาคือปัจจัยด้านงาน และ ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์การ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงานตามลำดับ และระดับความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ระดับเงินเดือนที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครนนทบุรีในมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง การศึกษาครั้งนี้มุ่งหวังสร้างความพึงพอใจในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ดังนั้นหากองค์กรทราบว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน และนำปัจจัยเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไข ลดจุดบกพร่อง เพื่อสร้างความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานและทำงานได้มีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- ปริญญา สัตยธรรม. 2550. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานกรณีศึกษา : บริษัทวายเอชเอสอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด. สารนิพนธ์ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประจวบ ฐปหอม. 2550. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ประพาฬรัศมี ลิ้มสุคนธ์. 2554. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรทางบัญชี : กรณีศึกษา บริษัท ในเครือเจริญโภคภัณฑ์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มณฑนา เสนาธรรม. 2545. ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดลำปาง. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สร้อยตระกูล (ดิทยานนท์) อรรธมานะ. 2542. พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์. ปทุมธานี : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Blum, Milton L. and James C. Naylor. 1968. *Industrial Psychology*. New York: Harper. Row Publisher.
- Charles N.Weaver. 2011. Hispanic Prejudice in the United States. *Journal of Applied Social Psychology* 41(11), pages 2723-2738,

